

YK:ssa hyväksyttiin vammaisten henkilöiden ihmisoikeuksia koskeva yleissopimus jo kymmenen vuotta sitten. Sopimus tuli sitovaksi osaksi Suomen lainsäädäntöä kesäkuussa 2016. Suomen valtio antaa ensimmäinen raporttinsa YK:lle kesäkuussa 2018 toimenpiteistä, joihin se on ryhtynyt vammaissopimuksen mukaisten velvoitteidensa täyttämiseksi.

Valtakunnalliset vammaisjärjestöt laativat rinnakkaisraportin, jossa arvioidaan vammaisten henkilöiden omasta näkökulmasta, miten YK:n vammaissopimuksen voimaantulo on vaikuttanut heidän elämäänsä. Kysely kattaa vammaissopimuksen aihealueet.

Rinnakkaisraporttia varten tarvitsemme vammaisilta henkilöiltä itseltään tietoja ja kokemuksia vuodesta 2016 lähtien. Vastatessasi kysymyksiin mieti vastauksiasi oman vammasi ja toimintarajoitteesi kannalta. Kaikki vastaukset käsitellään luottamuksellisina. Voit siis kirjoittaa hyvinkin henkilökohtaisista kokemuksistasi. Kirjoita tiiviisti, koska vastaustila on teknisistä syistä rajallinen. Kyselyn lopussa on vielä avoin tila, johon voit täydentää tai lisätä omia kokemuksiasi.

Toivomme mahdollisimman monen vammaisen henkilön vastaavan kyselyyn. Vastausaikaa on 30.4.2018 asti.

Pyydäthän tarvittaessa apua kyselyn täyttämiseen. Kyselyn voi myös tulostaa ja lähettää täytettynä osoitteeseen Kynnys ry, Yliopistonkatu 9 b, 20100 Turku.

Antamasi vastaukset ovat tärkeitä ja lisäävät osaltaan rinnakkaisraportin vaikuttavuutta.

Kyselyn on toteuttanut Vammaisfoorumi ry yhteistyössä Ihmisoikeuskeskuksen kanssa.

Kiitämme Sinua avustasi tässä vammaisten henkilöiden oikeuksien puolustamiseksi järjestetyn hankkeen toteuttamisessa.

Arvostamme vastauksiasi!

VAMMAISFOORUMI ry:n puolesta

Sari Laiho
Hallituksen puheenjohtaja

Pirkko Mahlamäki
Pääsihteeri

Taustatietoja vastaajasta

* 1. Minkä ikäinen olet?

- Alle 16-vuotias
- 16-24-vuotias
- 25-34-vuotias
- 35-44-vuotias
- 45-54-vuotias
- 55-64-vuotias
- 65-74-vuotias
- Yli 75-vuotias

* 2. Mikä on sukupuolesi?

- Nainen
- Mies
- Muu

* 3. Mikä on äidinkielenäsi?

- Suomi
- Ruotsi
- Suomalainen viittomakieli
- Suomenruotsalainen viittomakieli
- Muu viittomakieli
- Saamenkielet
- Romanikieli
- Muu,

mikä?

* 4. Mikä on työelämästatuksesi?

- Palkkatyö
- Yrittäjä
- Kokoaikainen eläke
- Opiskelija
- Eläke ja palkkatyö
- Eläke ja opiskelu
- Perhevapaa
- Työtön
- Sairausloma
- Kuntoutusraha tai osakuntoutusraha
- Kuntoutustuki
- Muu,

mikä?

* 5. Miten asut?

- Yksin
- Yksin, avustajan avustamana
- Puolison ja/tai lasten kanssa
- Vanhempien tai isovanhempien kanssa
- Ryhmämuotoisesti
- Jonkun muun kanssa,

kenen?

* 6. Vammasi laatu? Voit valita useamman vaihtoehdon.

- Liikuntavamma
- Näkövamma
- Kuulovamma (ei viittomakielisyys)
- Kuurous (viittomakielisyys)
- Kehitysvamma
- Hahmottamisen, tarkkaavaisuuden ja keskittymisen vaikeudet
- Neuropsykiatrinen erityisvaikeus (mm. ADHD, autismi, Aspergerin oireyhtymä)
- Kielelliset erityisvaikeudet
- Puhevamma
- Pitkäaikainen mielenterveyden häiriö
- Muu,

mikä?

* 7. Mihin maakuntaan kotikuntasi kuuluu?

- Ahvenanmaa
- Etelä-Karjala
- Etelä-Pohjanmaa
- Etelä-Savo
- Kainuu
- Kanta-Häme
- Keski-Pohjanmaa
- Keski-Suomi
- Kymenlaakso
- Lappi
- Pirkanmaa
- Pohjanmaa
- Pohjois-Pohjanmaa
- Pohjois-Karjala
- Pohjois-Savo
- Päijät-Häme
- Satakunta
- Uusimaa
- Varsinais-Suomi

* 8. Oletko halutessasi päässyt osallistumaan seuraaviin?

	Huonosti	Melko huonosti	Melko hyvin	Hyvin	En ole halunnut
Vaaleihin äänestäjänä tai ehdokkaana	☐	☐	☐	☐	☐
Politiikkaan ja julkisten asioiden hoitoon (esim. luottamustoimiin)	☐	☐	☐	☐	☐
Kansalaisjärjestöjen ja yhdistysten toimintaan	☐	☐	☐	☐	☐
Harrastus- ja vapaa-ajan toimintaan	☐	☐	☐	☐	☐
Kulttuurielämään	☐	☐	☐	☐	☐
Urheiluun	☐	☐	☐	☐	☐

Kerro halutessasi tarkemmin, mihin ET OLE päässyt osallistumaan ja miksi?

* 9. Onko mielestäsi vammaisten henkilöiden ihmisarvon kunnioittaminen lisääntynyt viimeisten kahden vuoden aikana?

Kyllä

Ei

10. Miten vammaisten henkilöiden ihmisarvon kunnioituksen lisääntyminen on näkynyt omassa elämässäsi?

* 11. Onko mielestäsi vammaisten henkilöiden ihmisarvon kunnioittaminen vähentynyt viimeisen kahden vuoden aikana?

Kyllä

Ei

12. Miten vammaisten henkilöiden ihmisarvon kunnioituksen vähentyminen on näkynyt omassa elämässäsi?

* 13. Ovatko mielestäsi vammaisiin henkilöihin kohdistuvat ennakkoluulot vähentyneet viimeisten kahden vuoden aikana?

Kyllä

Ei

14. Miten vammaisiin henkilöihin kohdistuvien ennakkoluulojen vähentyminen on näkynyt omassa elämässäsi?

* 15. Ovatko mielestäsi vammaisiin henkilöihin kohdistuvat ennakkoluulot lisääntyneet viimeisten kahden vuoden aikana?

Kyllä

Ei

16. Miten vammaisiin henkilöihin kohdistuvien ennakkoluulojen lisääntyminen on näkynyt omassa elämässäsi?

* 17. Koetko, että sinua on kohdeltu vammasi takia epäasiallisesti joissakin alla mainituissa viimeisen kahden vuoden aikana? Voit valita useamman vaihtoehdon.

- Tuomioistuimet
- Poliisi
- Päätäminen sitovasti omista asioista (esim. sopimukset, pankkiasiat, edunvalvonta)
- Tulli ja rajavartiolaitos (esim. matkustusasiakirjat)
- Kansalaisuuteen liittyvät asiat
- Avioliitto, avoliitto ja seurustelu
- Sukupuolielämään liittyvä tiedonsaanti
- Perhesuunnittelu
- Vanhemmuus
- Adoptio
- Lapsen huolto
- Kielelliset oikeudet (esim. äidinkielen käyttäminen viranomaisissa)
- Kohtuullisten mukautusten järjestäminen (kohtuulliset mukautukset ovat yksittäistapauksessa pyynnöstä toteutettuja toimenpiteitä yhdenvertaisten mahdollisuuksien varmistamiseksi).
- En ole kokenut epäasiallista kohtelua

Kerro halutessasi tarkemmin kokemastasi epäasiallisesta kohtelusta:

* 18. Kuinka usein olet viimeisen kahden vuoden aikana kohdannut esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyviä ongelmia seuraavissa?

	En lainkaan	Joskus	Melko usein	Jatkuvasti
Julkisissa tiloissa (virastot, kaupat, pankit, ravintolat, terveysasemat ym.)	☐	☐	☐	☐
Oppilaitoksissa	☐	☐	☐	☐
Työpaikalla	☐	☐	☐	☐
Joukkoliikenteessä	☐	☐	☐	☐
Katu- ja puistoalueilla	☐	☐	☐	☐
Opasteissa	☐	☐	☐	☐
Tulkkauksessa	☐	☐	☐	☐
Tiedotuksessa ja viestinnässä	☐	☐	☐	☐
Internetissä ja muussa tietoliikenteessä	☐	☐	☐	☐
Hätä- ja pelastuspalveluissa	☐	☐	☐	☐
Kotona	☐	☐	☐	☐
Ystävien ja sukulaisten luona	☐	☐	☐	☐

Kerro halutessasi tarkemmin, minkälaisia ongelmia olet kohdannut:

* 19. Tiedätkö, miten toimisit yleisessä vaaratilanteessa? (Esim. vesi- ja sähkökatkokset, luonnonkatastrofit)

Kyllä

En

* 20. Oletko saanut itse valita asumisjärjestelysi? (Esim. missä ja kenen kanssa asut)

Kyllä

En

Jos vastasit EN, kerro halutessasi tarkemmin:

* 21. Tarvitsetko henkilökohtaista apua?

Kyllä

En

* 22. Saatto mielestäsi riittävästi henkilökohtaista apua?

Kyllä

En

Jos vastasit EN, kerro halutessasi tarkemmin

* 23. Saatto henkilökohtaista apua juuri sinulle sopivalla tavalla järjestettynä?

Kyllä

En

Jos vastasit EN, kerro halutessasi tarkemmin:

* 24. Tarvitsetko kuljetuspalvelua?

Kyllä

En

* 25. Saatto mielestäsi riittävästi kuljetuspalvelua?

Kyllä

En

Jos vastasit EN, kerro halutessasi lisää:

* 26. Saatto mielestäsi kuljetuspalvelua juuri sinulle sopivalla tavalla järjestettynä?

Kyllä

En

Jos vastasit EN, kerro halutessasi tarkemmin:

* 27. Tarvitsetko liikkumiseen apuvälineitä?

Kyllä

En

* 28. Onko sinulla juuri sinulle sopivat apuvälineet liikkumiseen?

Kyllä

Ei

Jos vastasit EI, kerro halutessasi lisää:

* 29. Oletko saanut tarvitsemaasi liikkumistaidon ohjausta?

Kyllä

En

Jos vastasi EN, kerro halutessasi tarkemmin:

* 30. Tarvitsetko itsenäistä elämää varten muunlaisia tukipalveluita kuin henkilökohtaista apua ja kuljetuspalveluita? (Esimerkiksi fysioterapia, asunnon muutostöitä, sopeutumisvalmennusta tai tulkkipalveluita).

Kyllä

En

* 31. Saatkko sellaiset tarvitsemasi muut tukipalvelut (esim. fysioterapia, asunnon muutostyöt, sopeutumisvalmennus ja tulkkipalvelut), että voit elää itsenäisesti kokematta itseäsi eristetyksi?

Kyllä

En

Jos vastasit EN, kerro halutessasi lisää:

* 32. Onko yksityisyyttäsi loukattu vammaisuutesi vuoksi (mm. kotirauha, kirje- ja viestintäsalaisuus, kunnia ja maine)

- Ei
- Kyllä

Jos vastasit KYLLÄ, kerro halutessasi tarkemmin:

* 33. Oletko kokenut epäasiallista kohtelua viimeisen kahden vuoden aikana terveydenhuollossa asioidessasi?

- En
- Kyllä

Jos vastasit KYLLÄ, kerro halutessasi lisää:

* 34. Tarvitsetko vammasi takia kuntoutusta?

- Kyllä
- En

35. Oletko saanut tarvitsemaasi kuntoutusta?

Kyllä

En

Jos vastasit EN, kerro halutessasi lisää:

* 36. Tarvitsetko vammasi takia muita kuin liikkumiseen tarkoitettuja apuvälineitä?

Kyllä

En

37. Oletko saanut tilanteeseesi sopivat tarvitsemasi apuvälineet?

Kyllä

En

Jos vastasit EN, kerro halutessasi lisää:

* 38. Onko sinun oikeuttasi elämään suoraan tai välillisesti kyseenalaistettu?

- Ei
- Kyllä

Jos vastasit KYLLÄ, kerro halutessasi lisää:

* 39. Oletko kokenut, että sinua on syrjitty viimeisen kahden vuoden aikana seuraavissa? (Huom. Valitse EI KOSKE MINUA -vaihtoehto, jos asia ei ole kohdallasi ollut ajankohtainen viimeisen kahden vuoden aikana.)

	Kyllä	Ei	Ei koske minua
Koulutukseen pääsyssä	☐	☐	☐
Koulutukseen liittyvissä mukautuksissa	☐	☐	☐
Koulutuksessa muuten	☐	☐	☐
Työelämään pääsyssä tai työnhaussa	☐	☐	☐
Työelämään liittyvissä mukautuksissa	☐	☐	☐
Työelämässä muuten	☐	☐	☐

Kerro halutessasi lisää syrjintäkokemuksestasi (esim. miten syrjintä ilmeni? Millaista syrjintä oli):

* 40. Oletko kokenut köyhyyttä?

Kyllä

En

41. Ovatko seuraavat asiat vaarantuneet köyhyydestäsi johtuen? (Voit valita useamman kuin yhden vaihtoehdon)

- Asuminen
- Terveellinen ruoka
- Vaatteet
- Perus- ja sosiaalipalvelujen saaminen
- Terveysthuolto
- Välttämättömät lääkkeet ja hoitotarvikkeet
- Liikkuminen kodin ulkopuolella
- Vapaa-ajanvietto
- Perhe- ja ystävyysuhteiden ylläpito
- Opiskelu tai koulutus
- Oikeuksien ajaminen (kantelut, valitukset yms.)
- Jokin muu

Mikä?

* 42. Oletko viimeisen kahden vuoden aikana kokenut seuraavia?

	En koskaan	Harvoin	Melko usein	Usein
Fyysistä väkivaltaa	☐	☐	☐	☐
Henkistä väkivaltaa	☐	☐	☐	☐
Seksuaalista väkivaltaa, hyväksikäyttöä tai kaltoinkohtelua	☐	☐	☐	☐
Muuta hyväksikäyttöä	☐	☐	☐	☐
Laitonta vapaudenriistoa	☐	☐	☐	☐
Turvattomuutta	☐	☐	☐	☐
Halventavaa tai vähättelevää kohtelua	☐	☐	☐	☐
Epäinhimillistä kohtelua	☐	☐	☐	☐
Henkilökohtaisen koskemattomuuden loukkausta	☐	☐	☐	☐

43. Voit halutessasi kertoa tarkemmin kokemuksestasi. Ilmoititko tapahtuneesta (jos, niin kenelle)? Miten ilmoitukseesi suhtauduttiin ja mihin toimenpiteisiin ryhdyttiin?

* 44. Oletko kokenut syrjintää tiedonsaannissa ja/tai kommunikoinnissa viimeisen kahden vuoden aikana?

Kyllä

En

45. Millä elämän osa-alueella olet kokenut syrjintää kieleesi tai kommunikointiin liittyen viimeisen kahden vuoden aikana?

- Viranomaisasioissa (muu kuin sosiaali- ja terveyspalvelut)
- Sosiaalipalveluissa
- Terveyspalveluissa
- Koulussa tai opiskelussa
- Työelämässä
- Harrastus- tai vapaa-ajan toiminnassa
- Muualla

Missä?

46. Miten syrjintä on ilmennyt (esim. tulkkaus, asiointikieli yms.)?

* 47. Koetko tarvitsevasi kulttuuri- ja kieli-identiteettiisi liittyvää tukea?

Kyllä

En

* 48. Oletko saanut tarvitsemaasi kulttuuri- ja kieli-identiteettiisi liittyvää tukea?

- Paljon
- Melko paljon
- Melko vähän
- En ollenkaan

* 49. Koetko tarvitsevasi apua puhetta tukevien ja korvaavien kommunikointikeinojen käyttämiseen?

Kyllä

En

50. Oletko tarvittaessa saanut apua puhetta tukevien ja korvaavien kommunikointikeinojen käyttämiseen?

- Paljon
- Melko paljon
- Melko vähän
- En ollenkaan

51. Kerro halutessasi tarkemmin:

52. Kerro halutessasi omien kokemuksiesi perusteella vammaisten henkilöiden viimeaikaisesta tilanteesta Suomessa.

Kiitos yhteistyöstäsi!